

Izhaja vsako soboto ob 6. uri zvečer.

Prodaja se v tistih tržaiških tobakarnah kakor „Edinost“ po 2 kr. odtis.

Naročniki „Edinosti“ dobivajo to prilogo vse leto, ako priložijo naročnini za „Edinost“ še 1 gld.

NOVIČAR

Cena oglasa v „Novičarju“: za peti-vrstico 8 kr., za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obsegalo navadnih vrstic. Poslana, javne zahvale, osmrtnice in domači oglasi, po pogodbi.

Frankovana pisma in rokopise je pošiljati vredništvu „Edinosti“. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Tržaiški mestni svet.

Akoprav so se bili mestni očetje že pripravili na počitnice, sklicalo jih je predsedništvo nenadoma v X. javno sejo na 1. t. m. Prišlo je 37 svetnikov, predsedoval pa je župan sam. — Po odobrenju zapisnika IX. seje prečita se neka prijava borzne deputacije, v kateri zahteva podpore občinskega zastopa za spomenico, katera se je bila poslala trgovinskemu ministerstvu, da se upeljejo vsa olajševanja za našo trgovinsko brodoge, kakor je enako že ukrenila ogrska vlada za svoje brodoge. Sklene se pripraviti ministerstvu to spomenico.

Poročevalec dr. Artico prečita zatem poročilo o prometu javnih skladišč leta 1892. Primanjklaja je 145.153 gld. 30 kr., katerega polovico mora pokriti mestni zaklad. — Dompieri opaža, da svota za razsvetljavo ne odgovarja resnici, kajti plin stane mnogo manj, kakor je zaračunjen. Ventura mu ugovarja. Odobri se bilanca za leto 1892 in podeli se absolutorij ravnateljstvu ter ukaže mestni davkarji izplačati svoto 72.576 gld. 65 kr. kot delež mesta tržaiškega v pokritje primanjklaja, in sicer se vporabi goldinarjev 16.026-71½ kot ostanek dobička na starem podvzetju, ostalih gold. 56.549-23½ se vzame iz zaloge 90.000 gld., določene po proračunu v to svrhu. V ravnateljstvo potrdijo se Artelli, Rasco vich A., Ventura in Vianello, namesto Bernardija in Righetija pa se izvolita Albrecht in Mazzolli. — Razprave o kvinkvenijah (šletnih dokladah) na učiteljske plače udeležé se Sloco vich, Dompieri, Naber, o j, Sancin in Cambon. Sklene se, da se utoki v zadevi kvinkvenijev ne pošiljajo namešništvu, temveč mestnemu svetu v smislu §. 78. mestnega štatuta. — Večina sprejme predlog mestne delegacije. — Pride na dnevni red razprava o ljudskih šolah okolice. — V dotičnem poročilu omenja se znana šolska zadeva v Trebčah. Po naredbi iz leta 1886. obvezani so za šolo godni otroci iz Gropade obiskovati šolo v Trebčah, otroci iz Padriča pa smejo hoditi v šolo v Bazovico. Poročilo pravi, da je šola v Trebčah slabo obiskana, mej tem ko Gropajci pošiljajo svoje otroke v Bazovico, katera je vsled tega prenapolnjena, zbog česar je zahteval vladni nadzornik odprtje III. razreda. Komisija pa je odločila nasprotno, da se odpre IV. razred na Opčinah v najetem poslopju. — Ne ustavlja pa se odprtju III. razreda na Katinari, toda zahteva nekako jamstvo za dovoljno obiskovanje. — Kakor pa se je komisija ustavljala osnovi slovenske ljudske šole v Rocolu, tako je tudi nasprotna podvojenju števila razredov na Vrdeli, kajti ista šola šteje že 7 razredov. — Spozna se za Rojan in Škedenj potreba novega šolskega poslopja, čakati pa bo treba boljših časov. Tudi se ne priporoča za sedaj odprtje novih razredov v teh dveh krajih. Priporoča pa se pomnožitve učiteljskih mest in to: mesto italijanske podučiteljice v Rojanu in dve mesti pomožne učiteljske sile na drugih slovenskih šolah okolice. — V razpravi spregovori prvi svetovalec Naber, o j. Obžaluje zanikajoči sklep šolske komisije. (Galerija začne bučiti. Župan opominja druhal z besedami: Prosim gospóda, izvolite se vzdr-

žavati vsacega pojava nezadovoljnosti. Ne zahaja se sem v zabavo, marveč da se poslušá. Dolžnost moja je čuvati nad slobodo govora in o prvi izjavi nezadovoljnosti dam izprazniti galerijo! Občinstvo se pomiri, in Naber, o j. more nadaljevati). Povdarja, da 30 otrok iz Gropade lani ni moglo obiskovati šole, ker v Bazovici ni prostora. Poleg tega pa so se še kaznovali stariši in le vsled osebnega potezanja županovega niso tudi plačali nepravilne globe. Pomagati se mora že zbog pravice in človečnosti. Govornik opisuje zatem težave tacega šolskega obiskovanja, sosebno v zimski dóbi. Okolnosti so take, da morajo vsacega prestrašiti. (Smeh na galeriji). — Mesto šteje 181 šolskih sob, okolica jih nima nego 36: v mestu je povprečno 56 otrok v vsaki sobi, v okolici se jih natlači do 89. Priporoča, da se ne sprejme prvi predlog komisije, temveč da se odredijo nova preučevanja. — Kolikor se tiče šole v Katinari, nima potrebnega prostora in zategadelj se ne obiskuje. Stariši niso toliko brezsrčni, da bi pošiljali svoje otroke pod takimi pogoji v šolo na škodo zdravja otrok. (Smeh na galeriji). Priporoča, naj se vzame v poštev priporočilo šolskega nadzornika, sosebno kolikor se tiče šole v Bazovici, na Katinari, v Rojanu in Škedenju. — Consolo pobija Naber, o j. Pravi, da je tam lepo novo šolsko poslopje z dvema velikima, zračnima dvoranama, kateri si je bil tudi on ogledal. (Prazne. Op. ured.) Stariši iz Gropade in Padriča pošiljajo svoje otroke v Bazovico namesto v Trebče radi vaških preprirov. Radi tega je prva prenapolnjena, druga pa prazna. Pravi, da šolski odbor ne zanemarja okoličanskih šol, kajti baš sedaj osnujeta se 4. razred na Opčinah in 3. v Katinari, ustanavljajo se nova učiteljska mesta in studira se neko poboljšanje za Škedenj in Rojan. Priporoča sprejem predlogov šolskega odbora, kajti oni da odgovarjajo „pravim“ zahtevam okolice. — Naber, o j. razjašnjuje, da prebivalstvo iz Trebče in Gropade pošilja svoje otroke že stoletja v Bazovico namesto v Trebče, a to zbog potrebe. Otroci morajo hoditi v Bazovico k krščanskemu nauku, ker spadajo pod to župnijo. Ne morejo toraj hoditi po eno v Trebče in po drugo v Bazovico. — Vierthaler potrjuje to kar je rekel Consolo. Denašnji predlogi šolskega odbora naj služijo v dokaz, kako se skrbi za okoličanske šole. (Živahno odobravanje). — Naber, o j. tolmači še enkrat, da ni rekel, da se v Trebčah ne podučuje krščanski nauk. Otroci morajo hoditi le zaradi tega v Bazovico, ker pripadajo k tej župniji. — Dr. Sancin želi pojasniti težkoče, o katerih je govoril Naber, o j. To je nekako vprašanje kanoničnega prava. Pri teh besedah jame „omikano“ občinstvo na galeriji krohotati se in bučiti. — Dr. Sancin obrne se do občinstva sva-reč je in pozivlja jo se na pravico slobodnega govora. Radi te opazke pozova župan dr. Sancina na red, češ da ima edino le predsednik pravico pokarati galerijo. (Bene! bravo! na galeriji). Dr. Sancin odgovarja, da spoštuje avtoriteto predsednikovo, vendar pa mora protestovati proti vednemu motenju. Župan reče, da se je vedla galerija jako korektno, odkar jo je posvaril in da ni bilo slišati niti najmanjše

pojave (?) „Zahvaliti moram se nasprotno gospódom na galeriji na tem osebnem dokazu spoštovanja!“ (Burna ovacija županu. — Kaj ni to pristna komedija? Op. ur.) Dr. Sancin nadaljuje in tolmači, da si prisvajajo župniki pravico, da ne podučujo krščanski nauk nego v lastni župniji. S tem se sklene razprava. Preide se na glasovanje. 1. točka: „Ne dovoli se 3. razred na šoli v Bazovici in ne zida se novega šolskega poslopja med Gropado in Padričani“ sprejme se jednoglasno, izvzemši naše okoličanske poslance. — 2. „Odpre se 4. razred na openski šoli“. Jednoglasno sprejeto. — 3. „Nalaga se delegaciji odpreti 3. razred na Katinari, kadar bude dokazana potreba“. Jednoglasno sprejeto. — 4. „Odbijejo se vse druge prošnje za odprtje novih šolskih razredov v drugih okoličanskih šolah“. Sprejeto jednoglasno, izvzemši okoličanske poslance. — 5. „Ustanovi se mesto italijanske podučiteljice na šoli v Rojanu“. Sprejeto jednoglasno, izvzemši okoličanske poslance. — 6. „Vstavnjavljati se dve novi podučiteljski mesti za slovenske šole v okolici“. Sprejeto jednoglasno. — Zatem sledi tajna seja. Določi se plača predsedništvu. Dobivajo na leto: župan 9000 gld. (t. j. 25 gld. na dan), vštevšaj odškodnino za stanovanje; I. podžupan dobiva 1500 gld. in II. podžupan 1000 gld. — Potrdi se najemščina prostora Ivana Parisa v poslopju zemlj. knj. št. 552 v ulici Cavana za 3 leta. — Vzame se na znanje odpust necega mestnega uradnika.

NOVIČAR.

Njena c. kr. Visokost nadvojvodinja udova Štefanija odpotovala je dne 4. t. m. iz Kristijanije v Marstrand (Švedska).

Car ruski odpotuje dne 11. t. m. v Krasnoje selo k vojaškim vajam. — Dne 21. t. m. pa odpotuje vsa cesarska obitelj v Liban, kjer se položi temeljni kamen novemu vojaškemu pristanišču. Car odpotuje zatem po morju v Dansko.

Iz Prage poročajo, da je dne 4. t. m. vstopila v samostan 28letna kneginja Marija Lujza Schwarzenbergova.

V srbski skupščini stavijo nekateri radikalni poslanci sporazumno z ostalimi strankami v kratkem predlog, da se prekliče izgon kraljice Natalije. Ta nameruje zatem vrniti se v Srbijo.

O obisku nemškega cesarja na danskem dvoru, kjer bi se zniel s carjem ruskim, bilo je te dni mnogo čitati. Proti tem pa se službeno javlja dné 3. t. m. iz Berlina, da v sedanjih razmerah z obzirom na carinsko vojsko med Rusijo in Nemčijo niti ni misliti na sestanek obeh cesarjev.

Grška vlada odredila je tridnevno kontumacijo za vse blago prišedše iz Avstro-Ogrske. Poštni zamoti pa se na Grško sploh ne smejo pošiljati.

„Katholikos“ (patriarh armenski) obišče v kratkem Trst. Vrača se iz Jeruzalema in potuje v Odeso. — Visokemu prelatu pride se poklonit z Dunaja posebna deputacija tamošnje armenske naselbine. — Iz Odesa vrne se cerkveni dostojanstvenik v svojo prestolnico v Ečmiadzin,

katera stoji pod protektoratom ruskega carja. Taisti odlikoval je patriarha z „Aleksandra-Newskija“ redom ter mu podaril 5000 rubljev za popotne stroške.

Italijanski senat bavi se sedaj z bankarskim zakonom. Vrnili so se zato vsi ministri v Rim, kjer ostanejo, dokler se ne končajo razprave. Potem odidejo na počitnice po redu, tako namreč, da ostanejo vedno po štirje ministri v Rimu. Tako se bodo vrstili tudi državni podtajniki.

Korintski prekop odpre se slovesno jutri, 6. t. m., — ako ne najdejo zopet kakšno zapreko. Slavnosti se omejuje na najekrajnejšo mero. Kralj odpotuje po končanih slovesnostih v inozemstvo.

Oblego sijamskih obali dvignili so Francozi dne 4. t. m. popoldne. Polagoma vrača se v Bangkok vse v normalno stanje.

O delavskem shodu naših socijalnih demokratov nam nekdo piše: Prvi zagovornik tega shoda in pospešitelj njega idej bil je „Indipendente“, kojemu pa ni bilo prav, da se je na shodu uaglašalo, da delavci nimajo nijednega zastopnika v mestnem zboru. V svoji ponedeljski številki kaže sam na Rasco vicha, kateri je po njega menenju vreden zastopnik delavcev ter povdarja, da je tudi pri zadnji seji mestnega sveta zagovarjal njih interese. Ta „demokrat“ je namreč v predzadnji seji, ko se je dovolilo povišanje doklad na meso in vino, modro molčal, čeprav bode z novimi dokladami prizadet najbolj delavec, katerega on „zastopa“. Da pa jim vrže nekoliko prahu v oči, oglašil se je v zadnji seji govoreč proti omenjenim dokladam. V resnici pa so edini okoličanski poslanci zagovarjali pravo korist delavca, glasujoč proti tem krivičnim dokladom! A tržaiški delavci le nočejo uvideti svojih pravih prijateljev ter še vedno iščejo zatočišča pri progressovcih, katerim drugo ni na srcu, nego da širijo svojo laščino ter zanemarjajo pri tem popolnoma koristi uboze ga delavca. —

„Non si parla che italian“ — ta izrodek lahonske zagrizenosti, ta himna „Lege nazionale“ v Trstu, čuje se popevati že v vsakem kotu. Skoraj se ne moreš obrniti v Trstu, da bi ti na uho ne zadonela ta pesem zasaramujoča naš narodni čut in jezik; tu ti jo poje ali žvižga kak umazan frkolin, iskajoč po mestnih ulicah gausne „dike“; tam tolpa nesramnih babur; tam zopet družba vinjenih mladencev; tam šnopsa pijani fakini najnižje vrste; iz hišnih oken ti doni škripanje glasovira, na katerem ubira kaka lahonska gospodičina te „mile glasove“; po gostilnah ti godei trobijo, a harmonike godejo to vedno pesem; na ulici čuješ starca, kateri poleg „cesarske himne“ na „organet“ zaškriplje še „non si parla che italian“, a sam spremlja ta navep s svojim hripavim petjem; tam ob šagri se vrti „ringelšpil“, dočim mojster tam v sredi godi: „non si parla che italian“; na šagri sami čuješ, da mej valčeki in polkami zaškripljejo godei še: „non si parla che italian“. Sploh: kamor se obrneš, doni ti na uho in te žali ta nesramna pesem. Žalostno pač, da sme vsak pritepenec žaliti, kakor mu ljubo, lepo število 40.000 mestnih in okoličanskih Slovencev. Tužna nam majka. Ali smo mi Slovenci res zadnje kolo v državi?!

